

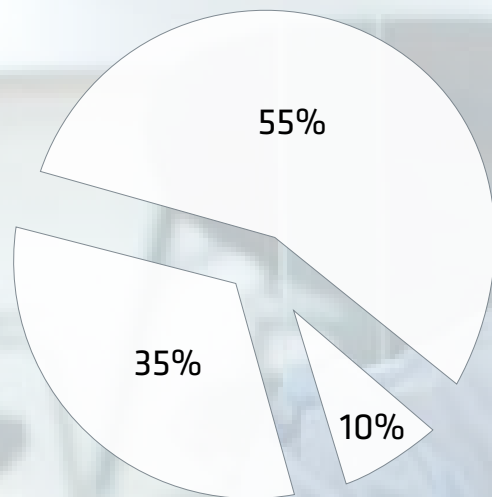
‘Det groede og det byggede’

Louise Fiil Hansen

Urban Designer

Daglig leder SLA Oslo

Design af byrum

Hovedrådgivning &
projektstyring

Byplanlægning

Om SLA

SLA er et internationalt anerkendt byudviklings- og rådgivningsfirma, der arbejder med landskab, byrum og byplanlægning.

47 medarbejdere

Startet i 1994 af grundlæggende partner Stig L. Andersson

Tegnestuer i København og Oslo

C.F. Hansen medal, by the Royal Danish Academy of Fine Arts, for and outstanding performance within the field of architecture.

*The C.F. Hansen Medal is the most prestigious honours awarded to danish architects
“At the award dinner with the Queen of Denmark, 27th March 2014”*

empowerment
of aesthetics

LANDSKAPET FØRST

‘Hvert eneste bylivstiltag også skal give
merværdi for byromsoplevelsen,
borgerne, trafikken eller klimaet’

BYLIVET FØRST

Så lidt som muligt
Men tilstrækkeligt

Det medskabende byliv

Start i morgen!

SLA

Urbanity | Strategy | Landscape

NATUREN FØRST

Bynatur som åbningstræk

Naturens liv i byen

Mere af det som der er mindre af

ATMOSFÆREN

FØRST

Mærkbart og målbart

Oplevelsesværdi

Byens livsprocesser

Wonder and wander - sensing

KLIMAKVARTER 'BRUG NATUREN I BYEN'

BRYGGERVANGEN OG SKT KJELDS PLADS

SLA
ALETICA
JENS RØRBECH

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

Ny københavnsk bynatur

Ny identitet

Alt det ekstra ved klimatilpasning

ANALYSE

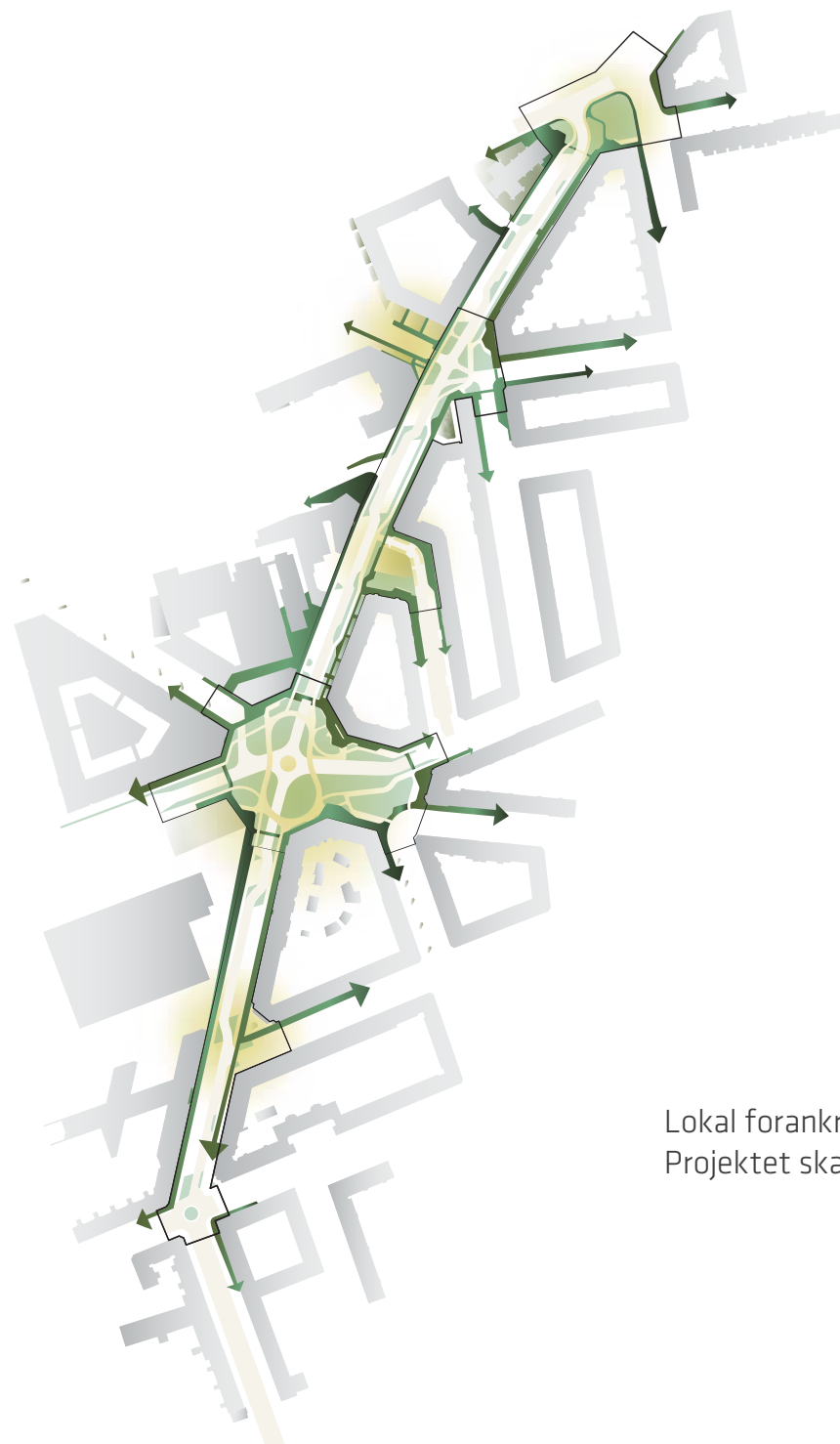

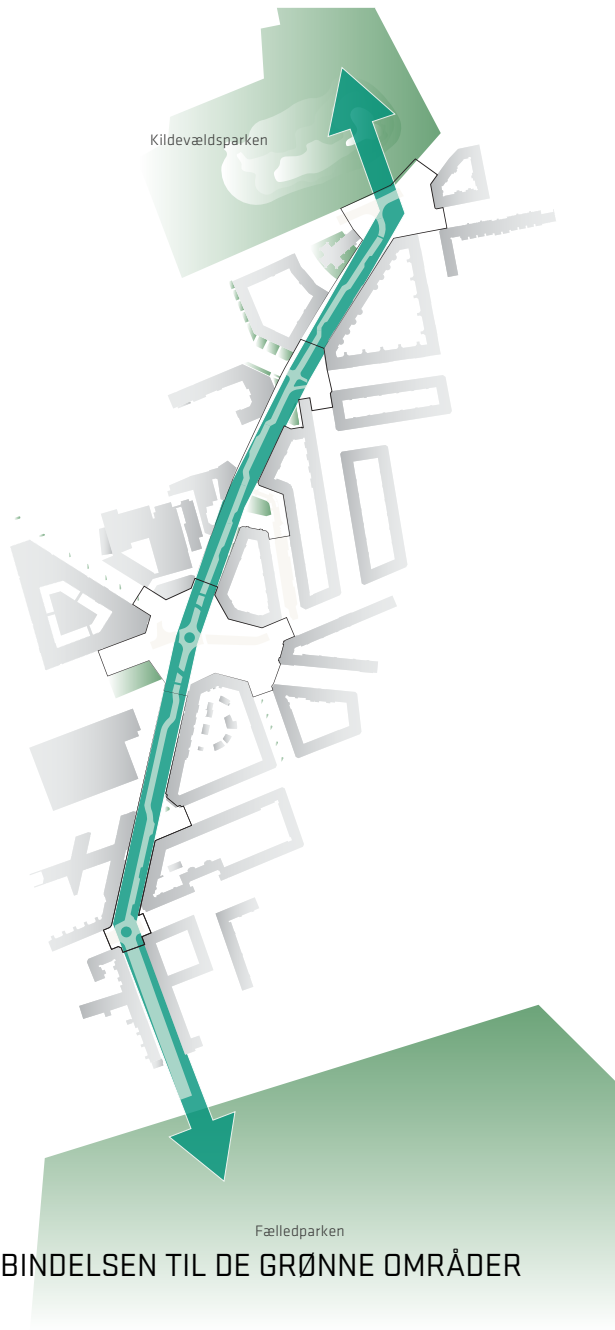

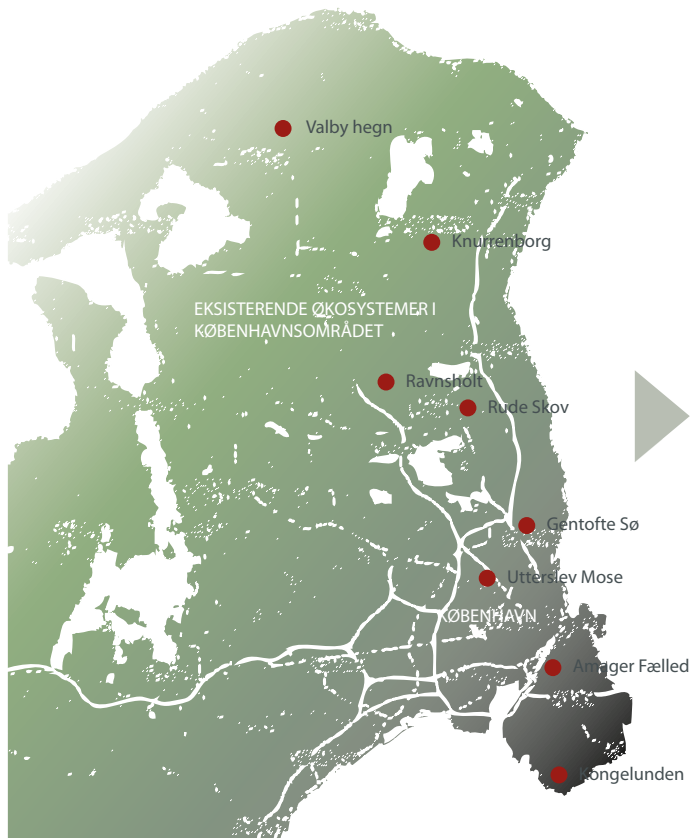
MÆRKBART
OG
MÅLBART !

MISSION

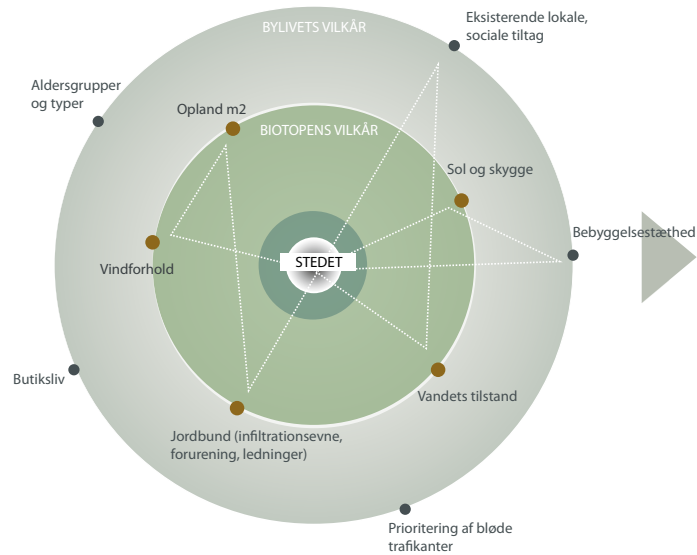

Lokal forankring og selvgroet identitet
Projektet skal spire op fra og slå rod i borgerne selv!

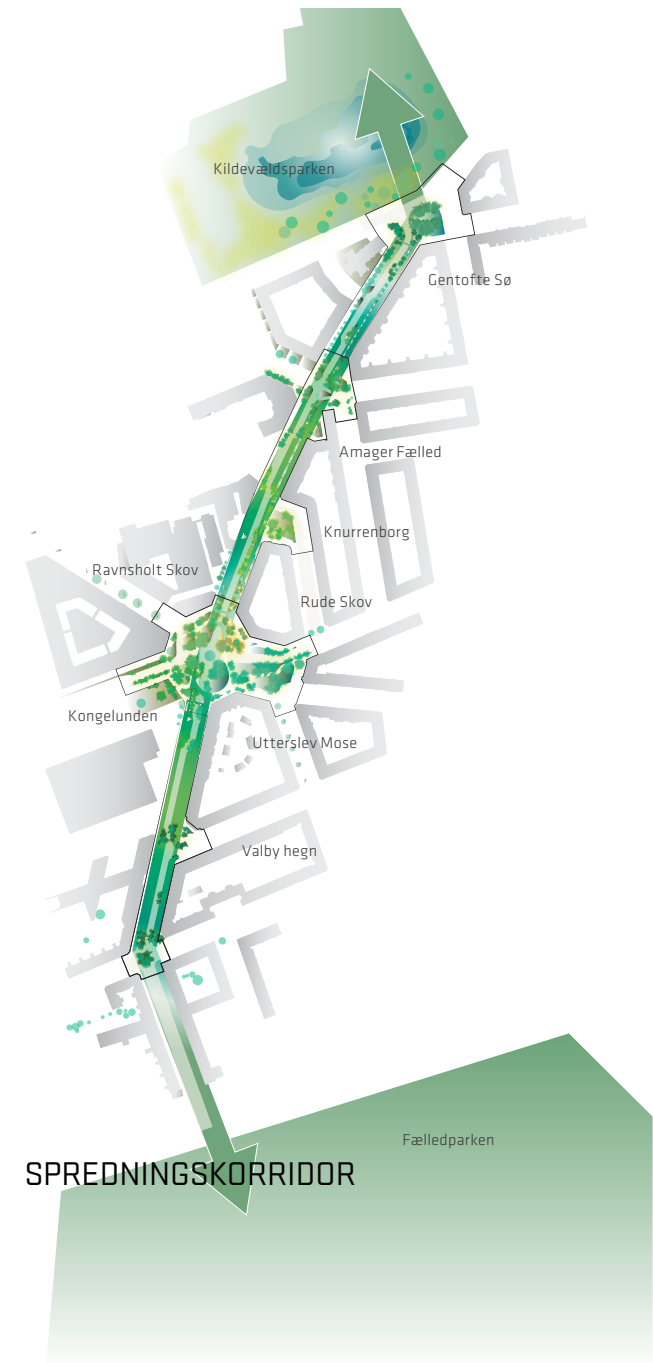

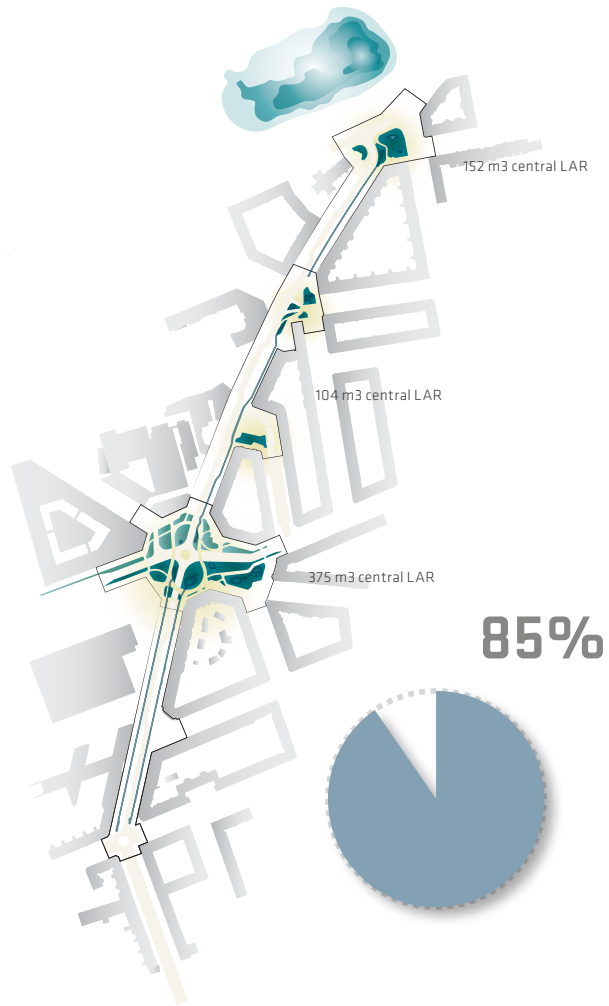

KØBENHAVNS ØKOYDELSE

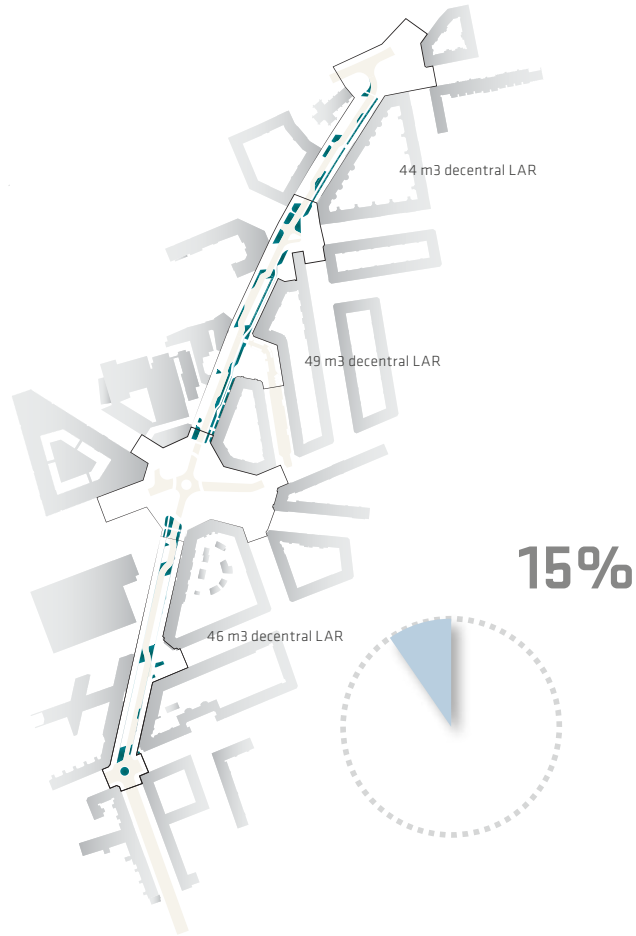

BRUG NATURENS PROCESSOR HVOR DET GIVER MENING

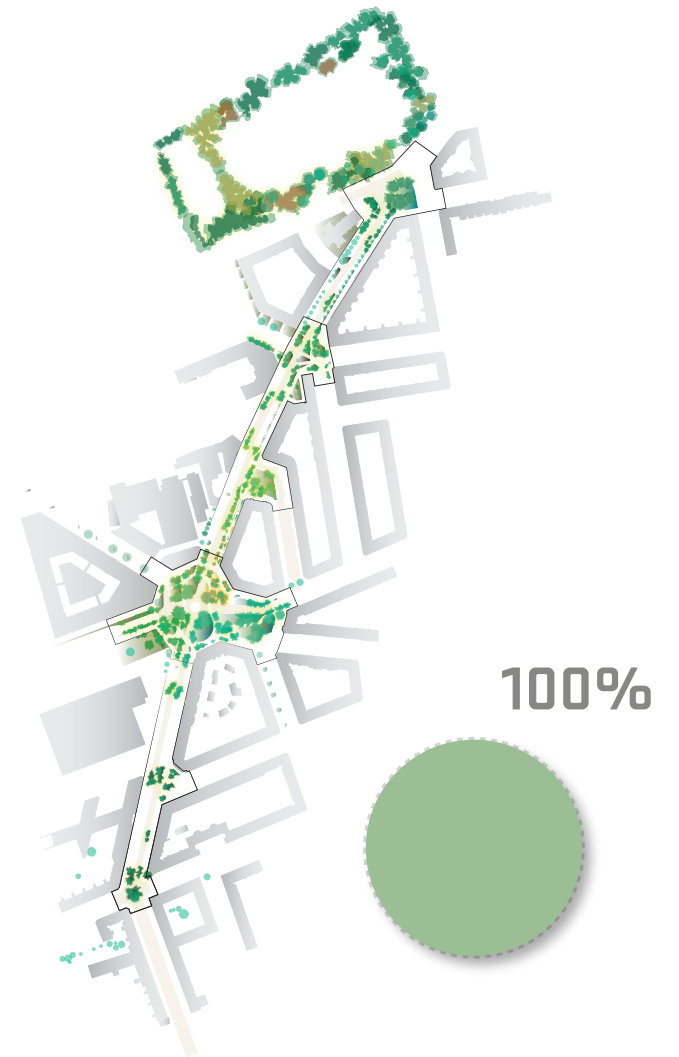

CENTRALE LØSNINGER

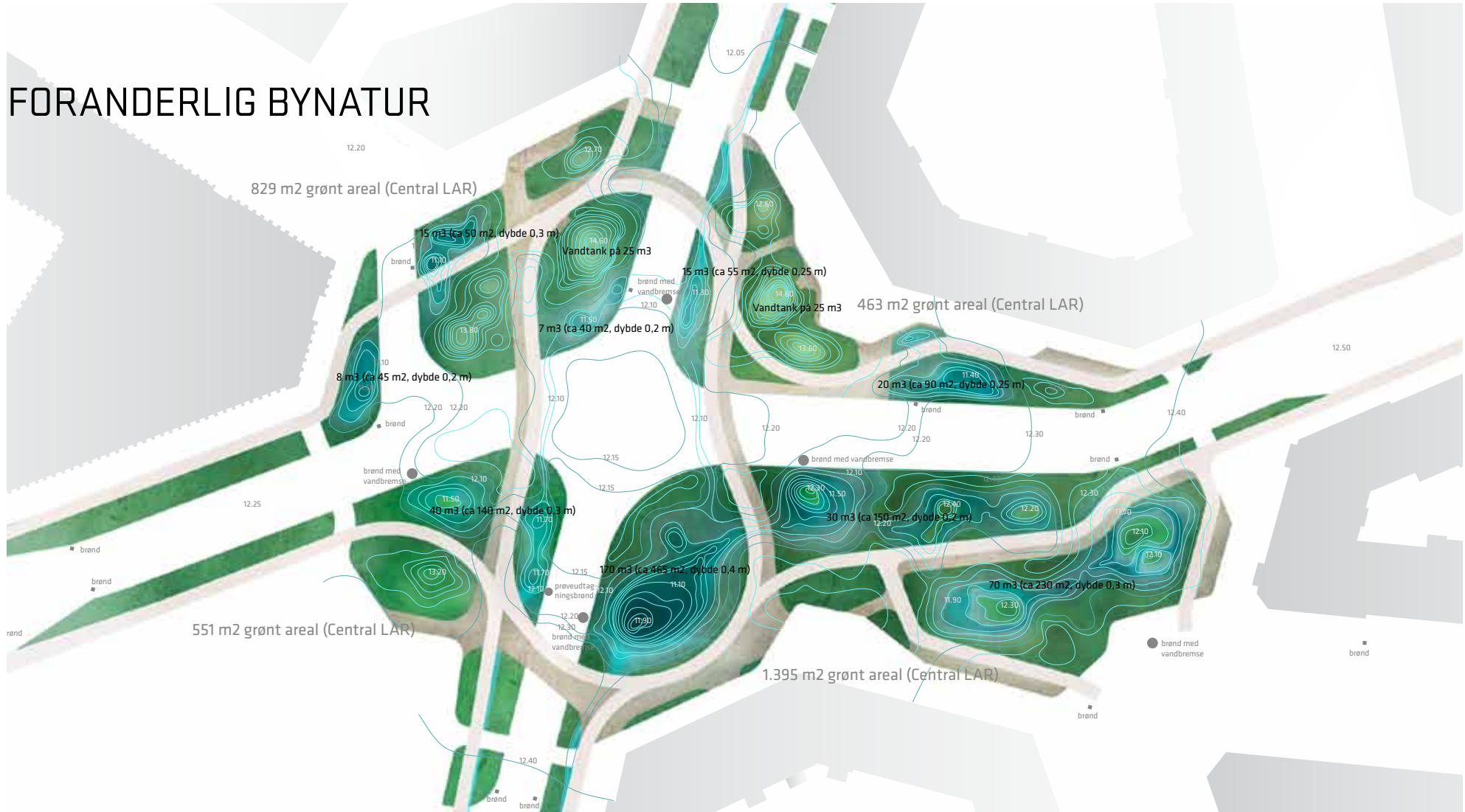
DECENTRALE LØSNINGER

SAMMENHÆGENDE DIVERS BYNATUR

FORANDERLIG BYNATUR

MÅLBART: Den lokale topografi håndterer regnvandet fra Bryggervangen syd og Skt Kjelds Plads

MÆRKBART: Den lokale topografi skaber mange forskellige bynaturoplevelser

MÅLBART: De forskellige jordtyper har varierende infiltrationsevne

MÆRKBART: De er altid forskelligt, hvor meget vand, der er mellem træerne

1:500

Økosystem fra Ravnsholt Skov

Økosystem fra Rude Skov

Sankt Kjelds Plads

Sejrogade

Økosystem fra Kongelunden

Økosystem fra

regnvand

vandsopsamling

regnmaler

opbehold mellem træerne

busholdeplads

MÅLBART: Træerne skaber læ på hjørnet
MÆRKbart: Mere behageligt at holde sig her

MÅLBART: Flere fuglearter kan tælles her
MÆRKbart: Vi hører ikke trafikken længere - kun fuglesang

VÅD-OMRÅDE:
 Her er plantet træer såsom Sølvpil, Rødel, Tulipantræ og Blomstrende Kornel, hvilket er planter som kan tåle fugtighedsbevarende jorde og den lettere skygge fra bygningerne.

- Bærmispel
- Alm. Æble
- Rød-EI
- Tulipantræ
- Alm. Ask
- Slåen
- Sølvpil

TØR-OMRÅDE:
 Her er plantet træer såsom Skovfyr, Østrigsk Fyr, Japansk Kirsebær og Bærmispel hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

- Kvalkved
- Stilkeg
- Slåen
- Skovfyr
- Japansk Kirsebær
- Østrigsk Fyr
- Bærmispel
- Penselfyr
- Skovfyr
- Bærmispel
- Japansk Kirsebær
- Sølvpil
- Penselfyr

TØR-OMRÅDE:
 Her er plantet træer såsom Østrigsk Fyr, Penselfyr, Alm. Æble og Vild Pære, hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

- Sølvløn
- Slåen
- Japansk Kirsebær
- Penselfyr
- Vild. Pære
- Bærmispel
- Bærmispel
- Østrigsk Fyr
- Slåen
- Alm. Æble

TØR-OMRÅDE:
 Her er plantet træer såsom Alm. Æble, Vild Pære, Japansk Kirsebær og Blomstrende Kornel, hvilket er planter som trives fint i denne lettere tørre jord og den lettere skygge fra bygningerne.

- Øret Pil
- Vild. Pære
- Bærmispel
- Sargents Æble
- Alm. Æble
- Japansk Kirsebær
- Blomstrende Kornel

Askøgade

Bryggergangen

Landskronagade

Lange Mullers Gade

Økosystem fra Knurrenborg

privat have

havet vejareal

skybrudskanal

ophold

vandringssti

grillplads

ophold / solen

støbt med regnmåler

benche

støbt med

landskabslinje

SLA
Urbanity | Strategy | Landscape

ENGAGEMENT

1 UDVÆLGELSE

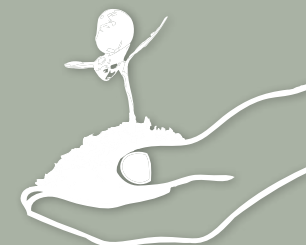
2 REALISERING

3 PLEJE

4 LÆRING

5 DELING

NY NATURORDEN FREDERICIA C

SLA
REAL DANIA

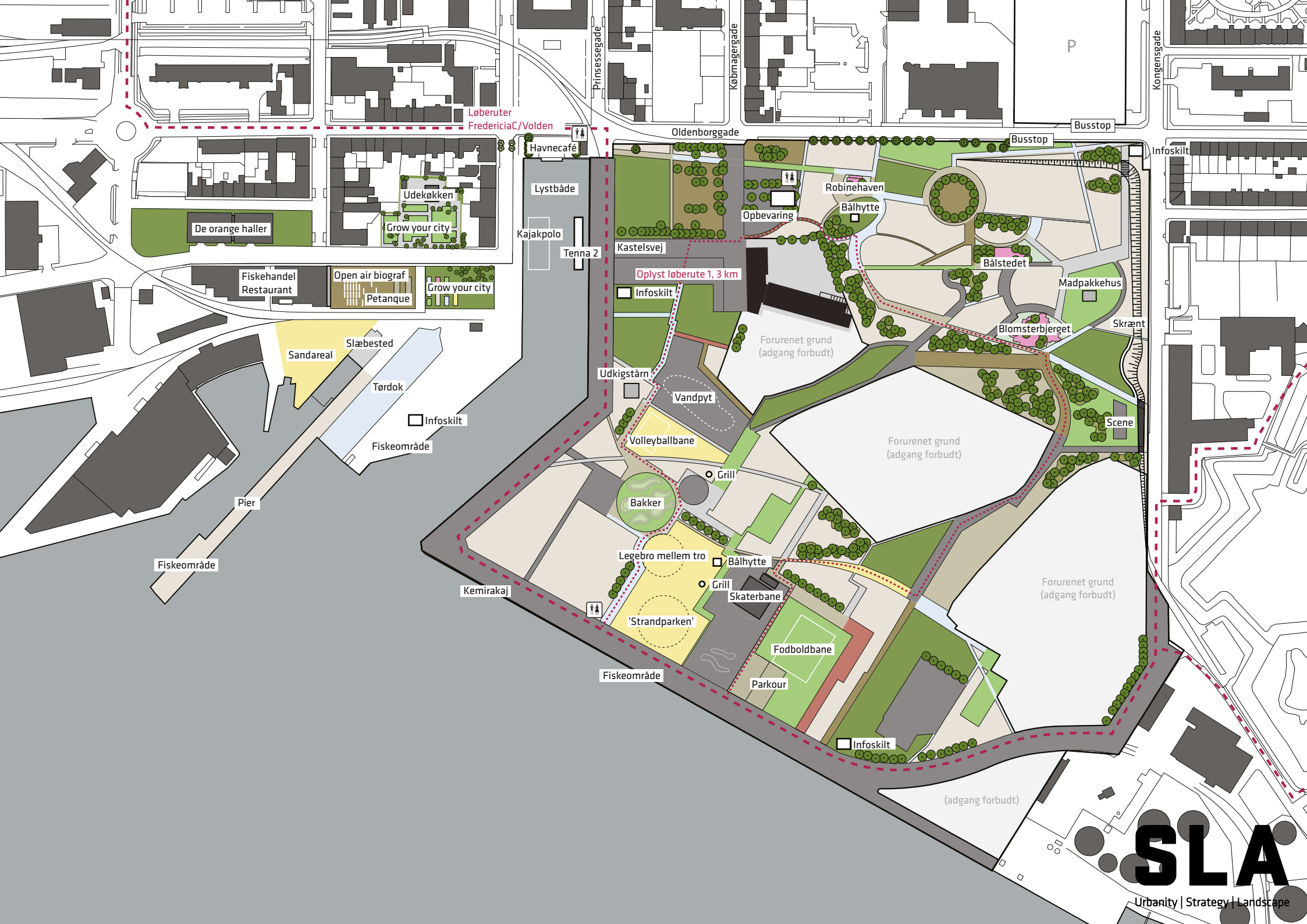
Ny byudviklingsteknik

Grønne herlighedsverdier

Nye attraktioner

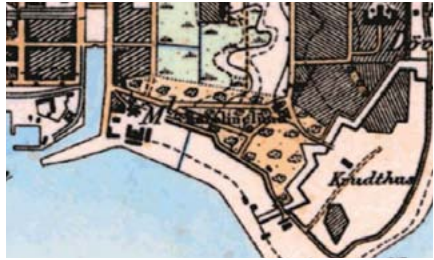
Løberuter
FredericiaC/Volden

Oplyst løberute 1,3 km

SLA

Urbanity | Strategy | Landscape

AFSÆT FOR UDFORMNING AF 'RAMMEN' HISTORIEN - LAG PÅ LAG

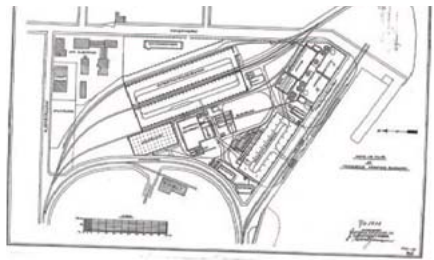
+

+

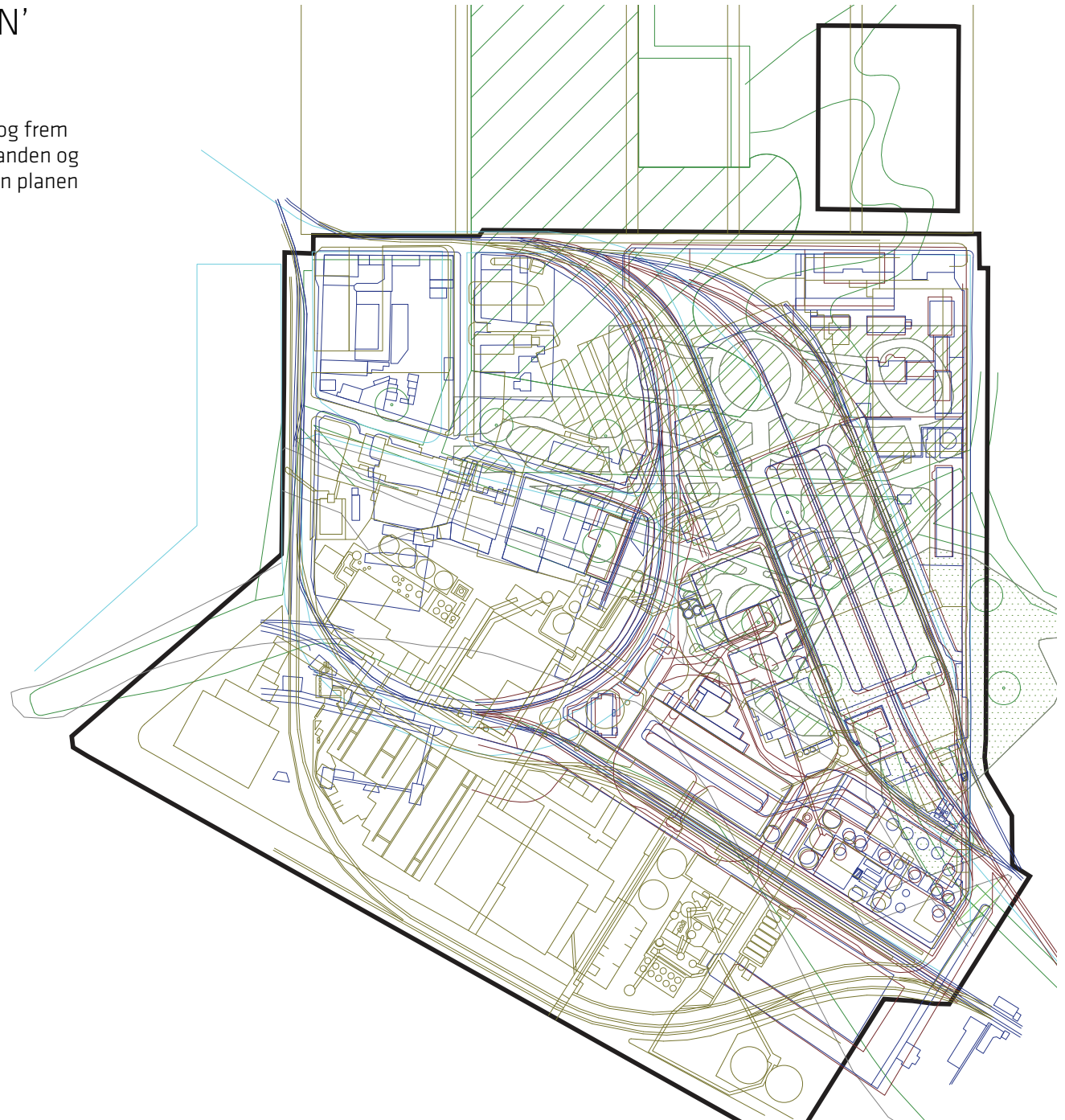

+

+
ETC.

Historiske kort fra ca. 1850 og frem til 2009 lægges ovenpå hinanden og danner grundlag for, hvordan planen tegnes ...

ALLE SKOLEBØRNENE I FREDEICIA BLEV INVITERET TIL AT
BYGGE DERES DRØM I LEGO

BLOMSTERBJERGET

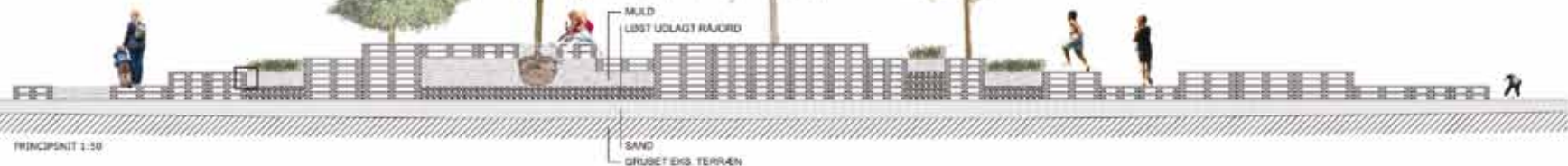

BÅLSTEDET

TRÆKASSEN

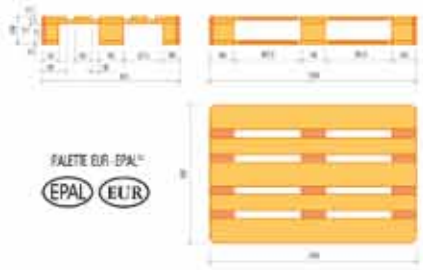
SNIT 1: 5

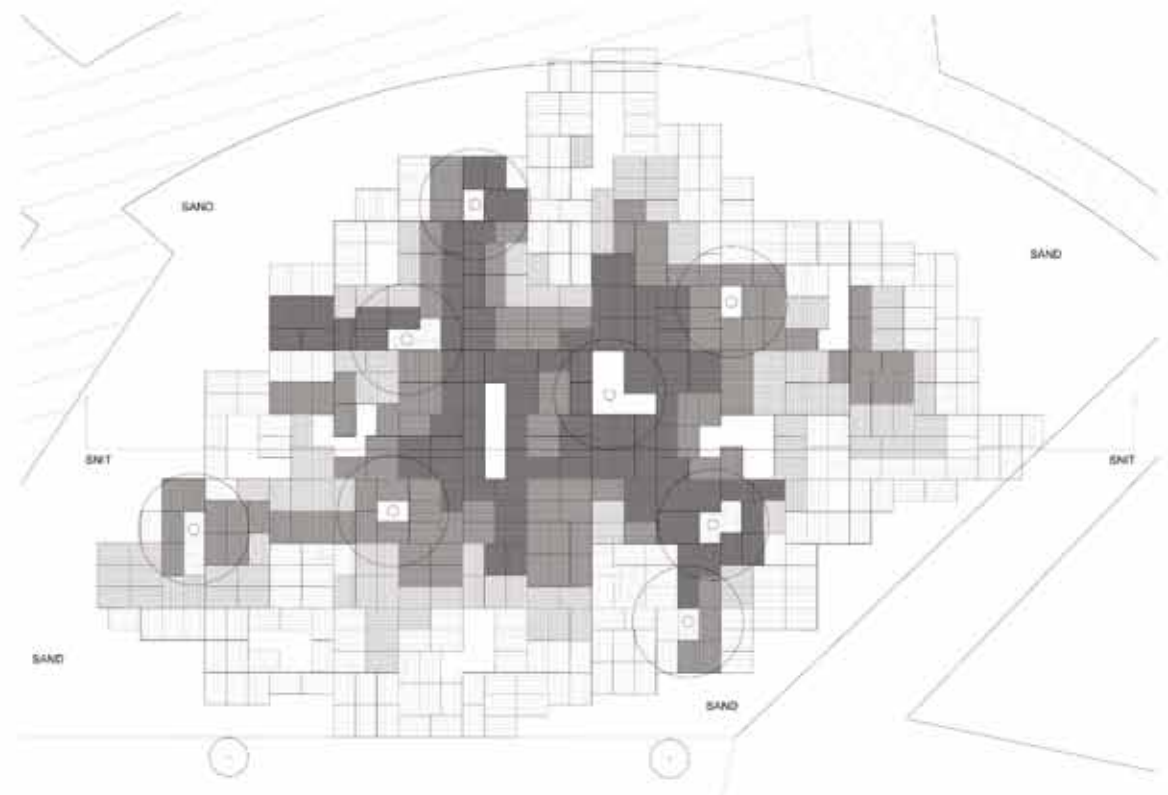
PRINCIPSNIT 1: 50

Installation med Europaller. Såfremt der bruges genbrugspaller skal kvaliteten af disse godkendes af Byrådet inden udførelse. Alle paller sammenknyttes så der ikke forekommer løse enheder.

Muldbede afgrænses af fiberdug mod paller. Fiberdug hæftes direkte fast på pallerne. Råjord og muld skal udlægges læst så vand kan sive bort. Der udføres min. 12 m³ jord pr. træ.

LIGDOMMØDEL FRA WORKSHOP - INSPIRATION

PLAN 1: 50

NOTE:

TV10_001

SLA

 Urbanity | Strategy | Landscape

BÅLSTEDET

BLOMSTERBJERGET DAG 1

BLOMSTERBJERGET
1 ÅR EFTER

DETALJE & MATERIALER

NOVO NORDISK NATURPARK

DANMARK

SLA
HENNING LARSEN
2014 / 2015

Grøn identitet

Kreativitet i natur

Vild, selvgroet og planlagt

SLA

Urbanity | Strategy | Landscape

Det er helt vildt, Novo

Novo Nordisk har fået en park, der er et nybrud i havekunsten. Den handler ikke længere kun om æstetik og mennesker, men også om klima og dyr.

ARKITEKTUR

Novo Nordisk Naturopark | Hørslevvej
Bjergvej 1 | Bygherre: Novo Nordisk
Landskabsarkitekt: SLA, Ingeniør: Alcatraz
og Oricon. Areal: 38.000 m²

★★★★★

Halvårsvejr kæmper tidlige når som tilskuer til et cykelløb og strækker de-nes lystilla hoveder ind over græstriben i kampen om at få en ekstra glimt af sollyset. Her er læ for vinden, der for lidt uden inde i mig, mens den med en påben fejlede løser over den åbne parkeringsplads, hvor jeg stillede min bil.

Herinde i Novo Nordisk Naturopark hæver jeg kun bladens lyslinje og insekternes summen i den rige variation af vilde græs- ser, der kanner den smalle bugtede sti, som er arbejdsbæret af skulptorer fra de omgivende skole- og løvtræer. Større kugler ser sig, bugter sig rundt omkring beplantningen, og et sted er plan- tet træer lige midt i stien, så man må klatre sig uden om.

Det er en usædvanligt vild oplevelse at gå gennem parken, ikke mindst, når man tænker på, at den ligger midt i et meget erhvervs- kvanter af monotone bygningsblokke omgivet af vidstrakte parkeringspladser om- krammet af lave bøghekker.

Ja, det må betegnes som intet mindre end en økologisk revolution.

Novo Nordisk indvilde sidste år sit nye hovedsæde midt i deres store forskningscenter i Hørslev. Der rummer blandt andet admi- nistration og medarbejderkantine. Det er delt i to, en lav kasket bygning og en stor rund ulm med et indbak, der får det til at ligne en høj slægtning til Hias Solos rumskib fra indledelsen fra Stjernekrigs sagaen.

Domstillet er tegnet af Henning Larsen Architects og vandt blandt andet en by- potts sidste år for sin opfindsomme anvendelse af ledbeholdning i så store runde arealer. Det futuristi- ske hus er klædt i hvide keramiske plader, og selv om det er omgivet af høje græs- klæmte volde, og der på det ruge vokser størster, fremstår det som en lidt fremmed og krumt kontrast til sine vilde grøede omgivelser.

For det er parken, der virkelig er en ny- skabelse.

Den har en helt usædvanlig høj variation i beplantningen, og selv om træerne ikke opstammer, og der tilføjes lokale ikke skædes mellem ukrudt eller ønsket beplantning, så er parken nøje plantlagt i forhold til træer og løv, høje og lave omgivelser.

En gartner går omkring og samler affald, som vinden har planset i en af de 85 forskellige vilde græsarter, her angiveligt skulle være til uode.

Det kræver lidt vedligehold at få naturen til at se så vild og selvregulerende. Enkelte af de 2.000 store, små, gamle og unge træer, som blev plantet her sidste år, er gået ud, og de bliver ikke fjernet. De bliver lagt ned og får lov at danne naturligt bag for bøller og andet kryb, der hjælper dem med at gå til. Men selv om det ligner vild natur, er det li-

NRINGLET. Den lige vej er hverken den kønreste eller den korteste til nye ideer. Derfor vokser træer midt på stien, og derfor bugter stierne sig i den stærkt blandede vegetation, der tiltrækker et rigt insektliv. Foto: SLA, Karsten Iversen

ge så plantet som akkerne i Versailles-døt- tets have. Men modsat den klassiske have- kunst handler det ikke om at vise, at man kan overvinde naturens årsrind med en ab- strakte geometriske komposition. I stedet handler det om, at man vil adlytte og må- snere styken fra forskellige biotoper.

PARDEN DANNER er lig oven på en under- jordisk parkeringskælder for 400 biler. Og ligeså koreret, det bakker og dale, er ud- formet, så den opsamler alt regnvand, der falder på bygningerne og parkens omgivelser. Den er dimensioneret til at modstå de værste skybrud, de såkaldte hundredeårs- hændelser. Særligt vandbrogende træer sørger for at tage sig af det overskyende vand.

De smalle bugtede stier er samtidig de eneste forbindelsesgange, medarbejderne

har mellem de nye bygninger. Uanset vej- ret er man tvunget til at gå udenfor for at komme mellem bygningerne, og parken tjener på den måde som inspiration for medarbej- derne. Det er ikke blot sundt at gå, den ekstreme biodiversitet skal også virke be- befrende på fantasien i en virksomhed, der i høj grad lever af sin opfindsomhed.

Novo Nordisk støtter ikke blot miljøet, men også økonomien og medarbejderne.

DET ER DEN lidt mere radikale udgave af SLA's innovative landskabskunst, som man tidligere har kunnet se udfoldet på steder som Charles de Gaulles glæderum på Østerbro, i Aaskarpark i Malmo, i omstændelsen af Sø- den i Roskilde og det smukke område by- landskab mellem SEB's smukke bygninger på Ijshøjen af København Brygge og Bern- storfsgade.

Men selv om tegnerne og bygherren går videre her med en ny opfattelse af parken som et vigtigt værktøj i klimatilpasningen af vores omgivelser, så er det stadig elementer, der vinder mig i møderingen.

Der er en del klippede græsarealer mel- lem de vilde voksesteder, og der er sat små begr-

op mod de omgivende gader, der sikrer, at man kan entres af de fastlagte stier. Hvor- for? Kan det ikke være styret mere elegant gennem vekselvise tæthed i beplantningen? Og skille med overvågningssystemer gør opmærksom på, at man ikke er i en hullem som helst offentlig park, men at man befin- der sig på en privat virksomheds område og nåde. Tilgængeligheden er generet, men nu så nødvendigt i dag, når firmaer skal demon- strere kommissioner for social ansvarlighed.

Det er ikke illygt at lave et landskab med så mange planter i så mange forskellige stør- relser og akre som Novo Nordisk Naturo- park, Aaskarpark og Bernstorfsgade. Men selv grebet at tænke multimedial mangfoldighed for at skabe så rige biotoper som muligt, der kan tiltrække et rigt dyreliv og holde på regnvandet, er noget, man faktisk kan og bør tilstræbe i sin egen parkeby.

Når læst man har set skønheden i denne styrede vilde natur, bliver det næsten at holde af de vildløbende planter og beskæde træer. Og det er klart at se, at tanken om en ned- at brode sig til anvendelse omkring nogle af Novos nye bygninger i Hørslev.

Karsten, Bernstorfsgade

Den ekstreme biodiversitet skal også virke befordrende på fantasien i en virksomhed, der i høj grad lever af sin opfindsomhed

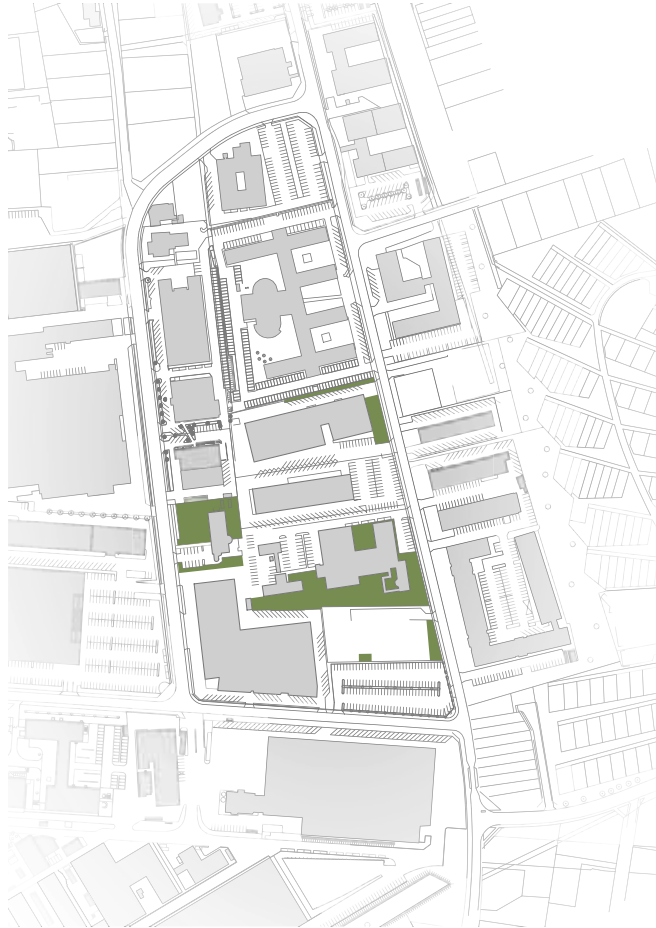
som en lidt fremmed og kunstig kontrast til sine vilde groede omgivelser.

For det er parken, der virkelig er en nyskabelse.

Den har en helt usædvanlig høj variation i beplantningen, og selv om træerne ikke opstammes, og der tilsyneladende ikke skelnes mellem ukrudt eller ønsket beplantning, så er parken nøje planlagt i forhold til tætte og

af Henning Larsen Architects og vandt blandt andet en lyspris sidste år for sin opfindsomme anvendelse af led-belysning i sit store runde atrium. Det futuristiske hus er klædt i hvide keramiske plader, og selv om det er omgivet af høje græsklædte volde, og der på dets tage vokser stenurt, fremstår det

BEFORE

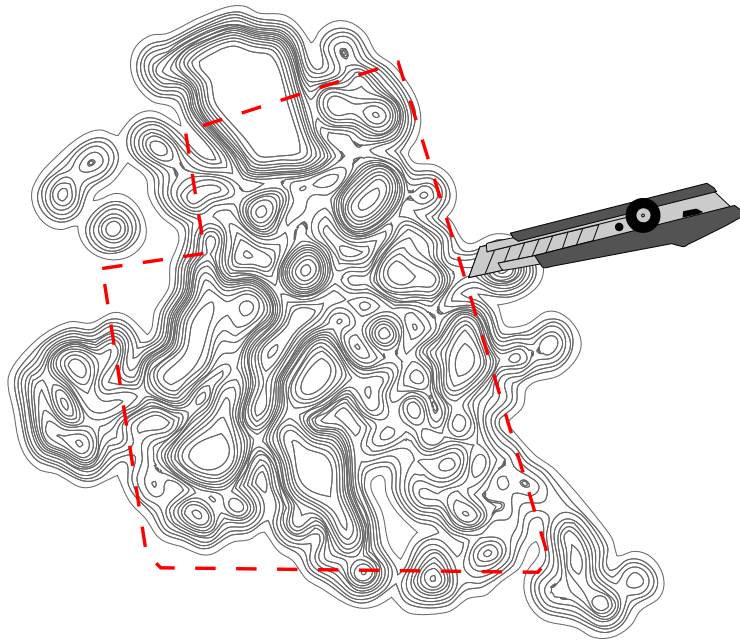
13 % LANDSCAPE

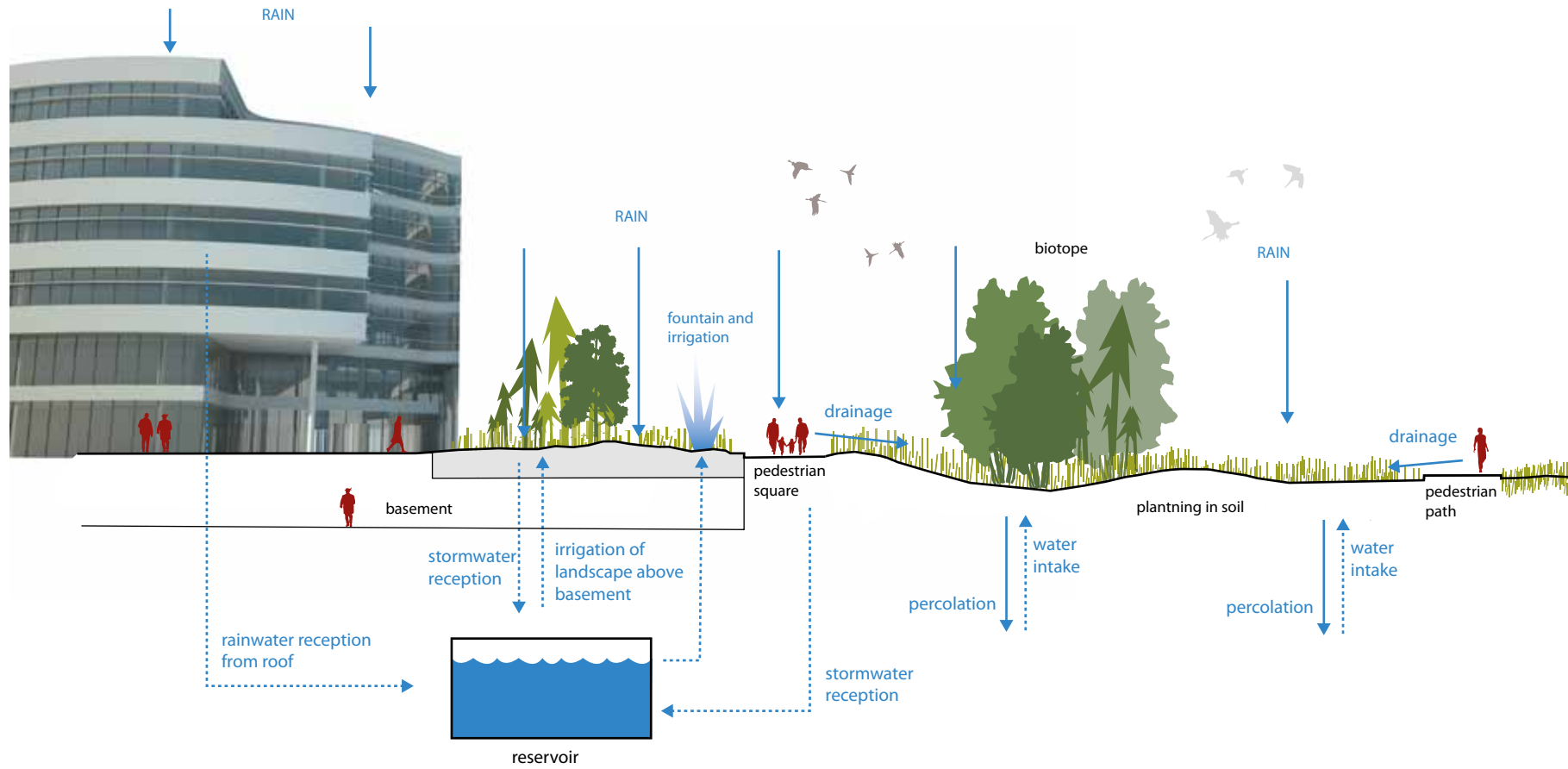
NOW

80 % LANDSCAPE

TODAY

200

EMPLOYEES

+ 400%

TOMORROW

1000

TODAY

200

12.000 m2

EMPLOYEES

+ 400%

BUILDING FOOTPRINT

- 42%

TOMORROW

1000

7000 m2

TODAY

TOMORROW

200

EMPLOYEES
+ 400%

1000

12.000 m2

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

7000 m2

5.000 m2

LANDSCAPE
+ 440%

22.000 m2

TODAY

TOMORROW

200

EMPLOYEES
+ 400%

1000

12.000 m2

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

7000 m2

5.000 m2

LANDSCAPE
+ 440%

22.000 m2

400

SURFACE PARKING
- 94%

26

TODAY

200

EMPLOYEES
+ 400%

12.000 m2

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

5.000 m2

LANDSCAPE
+ 440%

400

SURFACE PARKING
- 94%

60

TREES
+ 1300%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

TODAY

200

EMPLOYEES
+ 400%

12.000 m2

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

5.000 m2

LANDSCAPE
+ 440%

400

SURFACE PARKING
- 94%

60

TREES
+ 1300%

5

BIODIVERSITY, species
+ 5000%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

250

TODAY

200

EMPLOYEES
+ 400%

12.000 m2

BUILDING FOOTPRINT
- 42%

5.000 m2

LANDSCAPE
+ 440%

400

SURFACE PARKING
- 94%

60

TREES
+ 1300%

0

BIODIVERSITY, species
+ 5000%

10

WATER BALANCE
+ 90%

TOMORROW

1000

7000 m2

22.000 m2

26

800

100

100

SLA

Urbanity | Strategy | Landscape

SØNDER BOULEVARD

KØBENHAVN

SLA

Sønder boulevard før - i en del af Københavns tidligere arbejderkvarter, derfor er lejligheder små og ofte 2 rums boliger

MONTVASK DANSK DESIGN

KØBMAND

NFB

WHY WE LOVE TREES

Bedre byhelse

Mindre kriminalitet

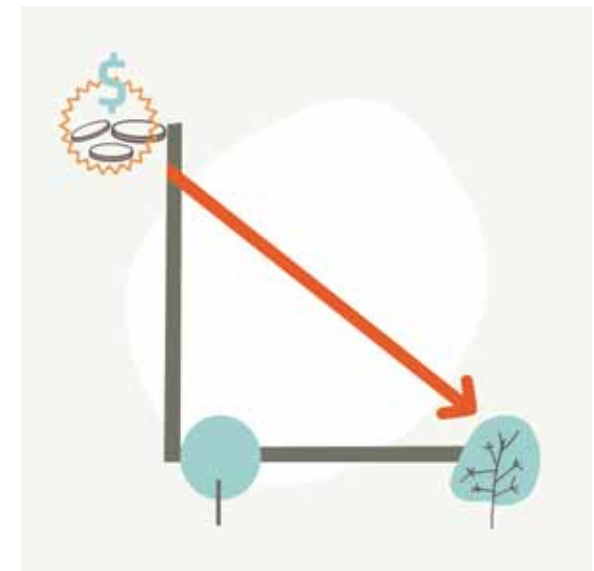
Økonomisk merverdi

For klimatilpasning

Bedre mikroklima

God investering

TAKK!